

Onderwerp: Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie

Datum: 27 juni 2024

Portefeuillehouder: Matthijs van den Berg

Team: Ruimtelijk Beleid

Steller: Markus Schmid

Gevraagde beslissing:

De Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie vast te stellen.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

Op 17 juni 2021 heeft de gemeenteraad de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 vastgesteld. Onderdeel van de RES 1.0 zijn zoekgebieden voor de productie van wind- en zonne-energie. Daarna heeft de gemeenteraad op 27 januari 2022 de Omgevingsvisie Diemen 2040 vastgesteld. In de omgevingsvisie zijn deze zoekgebieden opgenomen. Hierbij is de opdracht geformuleerd om te gaan 'onderzoeken voor welke gebieden de gemeente uiteindelijk planologische medewerking wil verlenen'. Die opdracht is door het college opgepakt. Aan de hand van diverse onderzoeken zijn een paar zoekgebieden geschrapt, andere zijn stapsgewijs aangepast en opnieuw begrensd.

Concrete aanleiding

De wijzigingen van zoekgebieden willen we nu formeel vastleggen door kaarten en teksten in de Omgevingsvisie Diemen 2040 aan te passen. Tegelijk willen we ook het gemeentelijke beleid rond 'lokaal eigendom' duidelijker vastleggen. Dit alles willen we regelen door middel van de voorliggende Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie.

Ter ondersteuning van de besluitvorming willen we met dit raadsvoorstel ook een aantal aanvullende onderzoeken en analyses onder de aandacht brengen. Deze geven antwoorden op vragen zoals: Kunnen windturbines financieel wel uit, en welke risico's zijn er voor de gemeente? En hoe kan de gemeente sturen op zoveel mogelijk 'lokaal eigendom' bij grote energieprojecten?

Om daadwerkelijk zonnevelden en windturbines in Diemen mogelijk te maken is het belangrijk dat de status van de hiervoor aangewezen 'zoekgebieden' nu verandert in 'projectgebieden'. Als de raad deze projectgebieden verankert in de Omgevingsvisie Diemen 2040 dan kan er vanuit daar worden verdergegaan. De gebieden kunnen dan worden opgenomen in het Diemense omgevingsplan. Ook is er dan een basis voor het behandelen van een aanvraag omgevingsvergunning als een initiatiefnemer hiermee komt. Duidelijk is dan ook welke zoekgebieden *niet* meer in beeld zijn.

De Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie en het erbij behorende Milieueffectrapport (MER) Wind Diemen hebben ter visie gelegen en alle reacties zijn verwerkt in een reactienota. Besluitvorming door de gemeenteraad is nu mogelijk.

Inhoud en onderbouwing

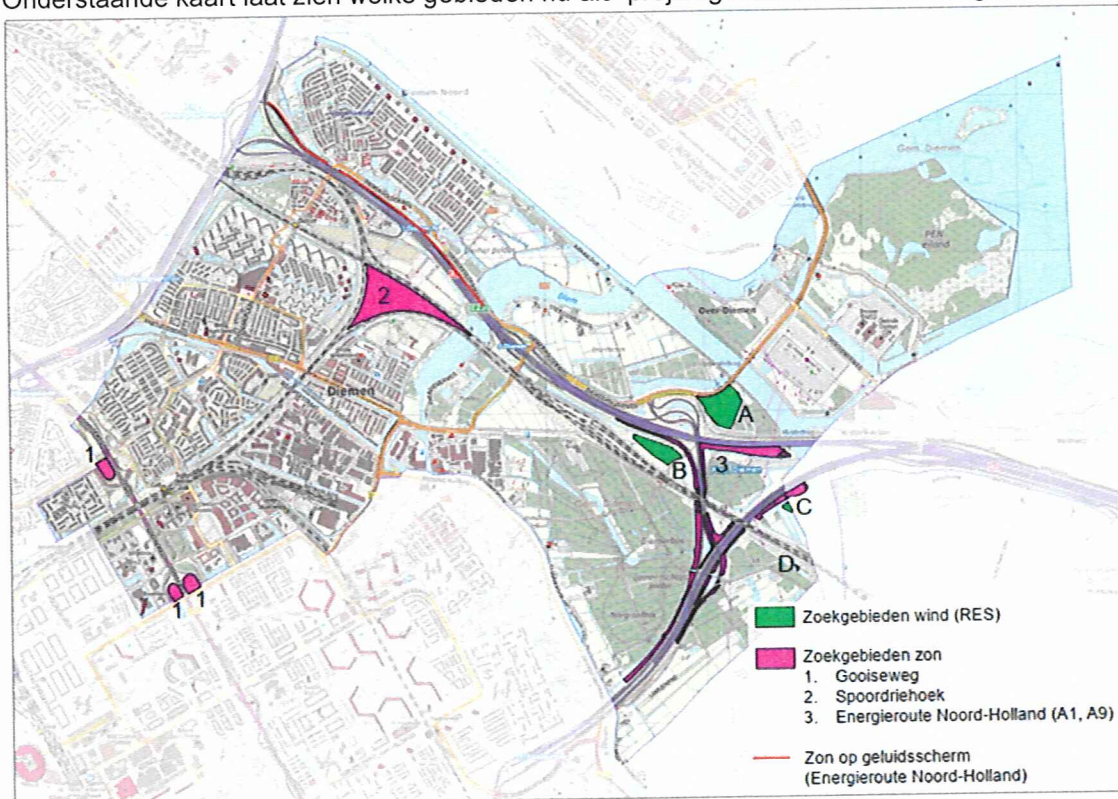
Hieronder geven we een eerste toelichting op de gevraagde beslissing. Daarna volgt informatie over de documenten waarmee deze wordt onderbouwd.

Beslispunt - De Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie vast te stellen

Samengevat gaat de partiële herziening (Bijlage 1) over drie wijzigingen:

1. Twee kaartbeelden die betrekking hebben op de zoekgebieden van wind- en zonne-energie.
2. Zes tekstpassages die betrekking hebben op de zoekgebieden van wind- en zonne-energie.
3. Twee tekstpassages die betrekking hebben op participatie en lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten.

Onderstaande kaart laat zien welke gebieden nu als 'projectgebieden' worden aangewezen:

Lokaal eigendom

De meeste gebieden waar de gemeente de ontwikkeling van wind- en zonne-energie mogelijk wil maken zijn niet in eigendom van de gemeente. De gemeente kan in die gevallen daarom geen voorwaarden voor lokaal eigendom dwingend opleggen aan een initiatiefnemer. Wel kan er van een initiatiefnemer worden geëist om een goed participatietraject te doorlopen en om zich daarbij in te spannen voor het realiseren van lokaal eigendom. De gemeente staat daarin veel sterker als in haar beleid duidelijk is vastgelegd wat er van een initiatiefnemer wordt verlangd. Daarom willen we dit ook verduidelijken in de Omgevingsvisie Diemen 2040.

Argumenten en keuzemogelijkheden bij het beslispunt

In de belangenafweging rond windenergie worden de gemeentelijke ambities voor duurzame energie (zoveel mogelijk duurzame energie opwekken) gewogen met de impact op de leefomgeving. De gemeentelijke ambities voor duurzame energie zijn vastgelegd in de RES 1.0, de Omgevingsvisie Diemen 2040 en de Duurzaamheidsagenda 2020-2025. In 2040 wil Diemen niet meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Diemen wil dan een gemeente zijn met duurzame energie en hiervoor ook een flinke eigen bijdrage leveren. In het Coalitieakkoord Diemen met elkaar en voor elkaar is dit samengevat als volgt: 'Alleen windmolens in Diemen als dat verantwoord kan voor mens en natuur.'

Op basis van het MER Wind Diemen ziet het college geen doorslaggevende redenen om nu één of meer wind-projectgebieden af te laten vallen. Daarom stelt het college voor om alternatief 1 uit het

MER (4 turbines, maximale opbrengst) in de omgevingsvisie te verankeren. De gebieden A, B, C en D worden dan aangewezen als projectgebieden waarvoor de gemeente onder voorwaarden planologische medewerking verleent. In elk gebied kan één windturbine met een maximale tiphoogte van 145 meter worden geplaatst. Dit kan niet zomaar: er zijn nog diverse vervolgonderzoeken nodig. De gemeente kan eisen stellen omdat er een wijziging van het omgevingsplan nodig is. Meer hierover verderop, bij Kanttekeningen en risico's.

De impact van de vier alternatieven op de leefomgeving is onderzocht in het MER. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de alternatieven relatief klein zijn, bijvoorbeeld rond belangrijke thema's als geluid en ecologie. Op veel thema's zijn er geen verschillen tussen de alternatieven. Dit geldt voor de thema's externe veiligheid, lichthinder, bodemgesteldheid, beschermde houtopstanden, archeologie en cultuurhistorie. Op aspecten die samenhangen met ruimtelijke kwaliteit zijn er wel verschillen: meer windturbines leiden hier logischerwijs tot grotere effecten op de omgeving. Hetzelfde geldt voor de opwekpotentie, maar dan omgekeerd: Hoe meer windturbines, hoe groter de energieopbrengst. Met de vier windturbines kan afgerond 39 Gigawattuur [GWh] aan stroom per jaar worden opgewekt. Om een gevoel te geven bij dit cijfer: dit is vergelijkbaar met het gemiddelde energiegebruik van circa 16.000 huishoudens. Met twee turbines kan nog maar de helft daarvan worden opgewekt. In de Aanvulling MER Wind Diemen (zie Bijlage 2) wordt nader ingegaan op opbrengstberekeningen en de bijdrage van windturbines aan de Diemense doelstelling om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn.

Belangrijk voor de afweging is dat met alternatief 1 (maximale opbrengst) kan worden voldaan aan alle belangrijke (toekomstige) milieunormen, zeker als er wordt gekozen voor een wat stiller type windturbine.

i. Geluid

- Windturbinelawaai: de informatie in het MER laat zien dat er bij de meest stille windturbine geen woningen zijn die meer dan 43 dB aan geluidsbelasting krijgen. De norm van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is 45 dB. Dat wordt naar verwachting ook de nieuwe landelijke norm (verwacht in 2025).
- Cumulatieve geluidbelasting: Omdat er in en om het knooppunt Diemen al veel geluidbronnen aanwezig zijn (spoor, snelweg, schepen, vliegtuigen) is de cumulatieve geluidbelasting al hoog. Zelfs met de minst stille windturbines in alle vier gebieden (alternatief 1) neemt dit geluidniveau nauwelijks toe. Zeker als er wordt gekozen voor relatief stille windturbines is het aannemelijk dat de toename van de cumulatieve geluidbelasting niet waarneembaar is. Er is geen wettelijke norm voor cumulatief geluid, er is alleen een norm voor de afzonderlijke geluidbronnen.
- Ernstig gehinderden: in een gebied van 1,5 km rond de zoekgebieden is berekend wat de toename van het aantal ernstig gehinderden zou zijn ten opzichte van de huidige situatie. In het gebied is de geluidbelasting nu ook al hoog. Het aantal ernstig gehinderden zou in dit alternatief toenemen met 5 personen (minst stille windturbine). Als men kiest voor een stille windturbine met 2 personen. Let op: 'ernstig gehinderden' komen voort uit statistische berekeningen. Ze kunnen zich overal binnen de radius van 1,5 km bevinden.

ii. Afstand: door een amendement van de raad¹ is bij het bepalen van de zoekgebieden al rekening gehouden met een minimale afstand van 400 meter. De nieuwe conceptnormen van het rijk geven aan dat er tenminste een afstand van 2x de tiphoogte tot windturbinegevoelige objecten (o.a. woonfunctie) moet worden aangehouden. Omdat we uitgaan van een maximale tiphoogte van 145 meter voldoen we ruim aan deze norm.

iii. Slagschaduw: Circa 5 panden met woonfunctie en circa 20 ligplaatsen liggen in een zone waar slagschaduwhinder kan optreden. Slagschaduwhinder wordt volgens het Activiteitenbesluit gedefinieerd als 'slagschaduw tijdens meer dan 20 minuten op gemiddeld 17 dagen per jaar'. Dit komt overeen met de nieuwe concept normen van het rijk. Als dit het geval is dan moet een 'stilstand voorziening' getroffen worden. Dit betekent in de praktijk dat de windturbines stilgezet moeten worden op momenten waarop teveel slagschaduwhinder optreedt.

¹ Amendement 2.8 zoekgebieden op minstens 400 meter, 17/6/2021 (bij RES 1.0)

Er valt ook wat voor te zeggen om niet alternatief 1 (maximale opwek, vier windturbines) maar alternatief 2 (lijnopstelling langs het Amsterdam-Rijnkanaal, drie windturbines) aan te wijzen als voorkeursalternatief:

- o Minder impact op landschap, ecologie en geluid (omdat zoekgebied B wegvalt).
- o De toename van het aantal ernstig gehinderden (meest stille windturbine) is nihil.
- o Een goede energieopbrengst (stroom voor 12.000 huishoudens).
- o Het alternatief biedt een aanzet om in de verdere ruimtelijke uitwerking samen te gaan werken met onze buurgemeenten Amsterdam en Gooise Meren.

Waarom stelt het college dan toch voor om alternatief 1 te kiezen?

- o De energieopbrengst is aanzienlijk groter. Dit weegt voldoende op tegen de relatief kleine toename van de impact op landschap, ecologie en geluid.
- o Er kan naar verwachting worden voldaan aan alle wettelijke normen.
- o Voor elk alternatief van het MER is een businesscase doorerekend. Alternatief 1 komt als meest haalbaar naar voren.
- o Om uiteenlopende redenen kan verderop in het traject nog blijken dat een projectgebied afvalt. Dan is het goed om nog ruimte voor een nadere afweging te hebben.
- o Alternatief 2 (lijnopstelling) is inbegrepen in alternatief 1.
- o Ook alternatief 1 biedt een aanzet om in de verdere ruimtelijke uitwerking samen te gaan werken met onze buurgemeenten Amsterdam en Gooise Meren.

In de stukken staat dat de gemeente 'onder voorwaarden' bereid is om planologische medewerking te verlenen. Voorwaarden zijn onder andere:

- o Uit het Concept MER blijkt dat er nog veel uitgezocht moet worden voordat er daadwerkelijk een windturbine gebouwd kan worden:
 - onderzoek ecologische waarden (actualisatie van de natuurtoets)
 - onderzoek naar de verkeersveiligheid
 - onderzoek bereikbaarheid van de windlocaties voor onderhoud en tijdens de aanlegfase
- o Voorwaarden om de impact van windturbines te verminderen: stilstand voorzieningen om overlast door slagschaduw te beperken of uilenveren om geluidemissies te verminderen.
- o Voorwaarde dat er minimaal 50% lokaal eigendom moet worden gerealiseerd.

Op een aantal thema's hebben we nog aanvullende onderzoeken en analyses laten uitvoeren.

Onderzoek	Waar gaat het over?
Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom gemeente Diemen (RHDHV) Bijlage 6	In hoeverre kan '50% lokaal eigendom' als een voorwaarde worden gesteld voor grootschalige energieprojecten in Diemen? Het blijkt dat de (juridische) mogelijkheden beperkt zijn, met name omdat de gemeente niet de grondeigenaar is van de zoekgebieden (met uitzondering van zoekgebied Gooiseweg en een klein stukje van wind-zoekgebied B). Er zijn wel sturingsmogelijkheden. Om hiervoor een basis te hebben wordt in het beleidsonderzoek aanbevolen om de gemeentelijke ambities te benadrukken in een (ruimtelijk) beleidsstuk, zoals een omgevingsvisie. Hiermee geeft de gemeente aan initiatiefnemers kaders mee die voor de gemeente relevant zijn. Dit gebeurt nu met de voorliggende Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040.
Notitie financiële haalbaarheid (Pondera) Bijlage 7	Voor elk alternatief van het MER is een businesscase doorerekend. Door de hoogtebeperking vallen de businesscases niet erg gunstig uit. Alternatief 1 (maximale opbrengst) komt als meest haalbaar naar voren. Een windproject is slechts onder bepaalde omstandigheden financieel haalbaar. Een speciale rijkssubsidie voor turbines met een hoogtebeperking speelt hierbij een belangrijke rol. Een samenvatting van deze notitie vindt u in de 'Aanvulling MER Wind Diemen' (onderdeel van Bijlage 2).

Radarhinderonderzoek (TNO) Bijlage 8	In het radarhinderonderzoek wordt getoetst in hoeverre windturbines op de beoogde locaties de radarcommunicatie verstoren. De luchtverkeersleiding (LVNL) heeft op basis hiervan een informeel advies uitgesproken: "Toetsing heeft uitgewezen dat de windturbines bij knooppunt Diemen geen gevolgen hebben voor de goede werking van de Surveillance apparatuur van LVNL. Het advies is dus positief." Omdat de windturbines potentieel in het beperkingengebied van het Luchthaven Inpassingsbesluit (LIB) Schiphol gepland worden dient in een vervolgfase de formele adviesprocedure ten behoeve van een Verklaring van geen bezwaar (VvGB) via de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) gevolgd te worden.
Risicoanalyse nadeelcompensatie Bijlage 9	Kunnen omliggende woningen in waarde dalen als er windmolens bij het knooppunt Diemen komen? Om een juiste belangenafweging te kunnen maken heeft de gemeente dit onderzoek laten doen naar de mogelijke waardedaling van woningen. Het is een kwalitatieve analyse van mogelijke benadeelden en de mate waarin (financieel) nadeel kan ontstaan. Het rapport is als geheime bijlage bij de raadsstukken gevoegd. De geheimhouding is opgelegd omdat het document gegevens bevat die de economische belangen van de gemeente en/ of de Provincie Noord-Holland kunnen schaden. Het deskundige bureau gaat uit van een worstcasescenario met het turbinetype dat het meeste geluid produceert. Van objecten die verder weg gelegen zijn dan 800 meter van de dichtstbijzijnde windturbine gaat het bureau er op voorhand van uit dat het nadeel onder het 'normaal maatschappelijk risico' blijft of zelfs nihil is. Voor woningen die binnen de radius van 800 meter liggen ontstaat er mogelijk een nadeel. De hoogte van het nadeel in Euro's is afhankelijk van vele factoren, waarvan vele nu nog onbekend of variabel. Daarom is dit in het rapport niet doorgerekend. In het rapport wordt aangegeven dat er ook rekening moet worden gehouden met het ontstaan van substantieel vergoedbaar nadeel voor het toekomstige Weespersluis. Of en de mate waarin dit zich daadwerkelijk zal manifesteren is echter wederom afhankelijk van een groot aantal variabelen. Aanvullende informatie (bij welke instantie komt het risico te liggen, en heeft dit invloed op de businesscase?) vindt u in het hoofdstuk Kanttekeningen en/ of risico's hieronder.

Kanttekeningen en/of risico's bij het beslispunt

- Bij windturbinelocatie B raakt de 500 meter zone aan terrein met een woonfunctie. Het betreft drie woningen bij de Muiderstraatweg (vlakbij hoofdingang Diemberbos). Dit zijn de woningen die het dichtst bij een wind-zoekgebied liggen. De bewoners zijn tegen de komst van windturbines, ook als er aan de wettelijke normen rond geluid en slagschaduw kan worden voldaan.
- Weespersluis: deze door de gemeente Amsterdam beoogde woningbouwlocatie ligt ten oosten van de windlocaties en omvat circa 750 woningen. Het deel van dit gebied waarop woningbouw is voorzien ligt op zo'n 900 meter van windturbinelocatie C en 680 meter van windturbinelocatie D. Ook hier geldt: toekomstige bewoners kunnen hinder gaan ondervinden als er windturbines worden geplaatst, ook als er aan de wettelijke normen rond geluid en slagschaduw wordt voldaan. In het MER is op verantwoorde wijze rekening gehouden met Weespersluis in voltooide vorm. Zie voor meer informatie ook Bijlage 2, Aanvulling MER Wind Diemen (pag. 239).
- Uitgangspunt is dat de provincie bevoegd gezag/ vergunningverlener is bij windparken met een vermogen van meer dan 5 megawatt (MW). Met 4 windturbines zou een windpark in Diemen een vermogen van 14,4 MW kunnen hebben.

- Het risico op aansprakelijkheid i.v.m. nadeelcompensatie komt bij het bevoegd gezag te liggen. Voor een windpark in Diemen is dit zeer waarschijnlijk de provincie en niet de gemeente (Omgevingswet, artikel 15.8). Te doen gebruikelijk is dat nadeelcompensatie wordt doorgelegd naar de initiatiefnemer van een plan. Dus als de provincie ook zo zal handelen, zal in dit geval eventuele substantiële nadeelcompensatie de haalbaarheid van de businesscase van de initiatiefnemer onder druk kunnen zetten. Van enig nadeel is pas sprake als het tot daadwerkelijke vergunningen en realisatie komt. In deze fase van het proces (herziening Omgevingsvisie) is hier nog geen sprake van.
- In het gebied waar zich de wind-locaties bevinden wordt in het kader van de Energieroute Noord-Holland ook gewerkt aan de realisatie van zonne-energie. Een combinatie van wind en zon heeft positieve uitwerking op het energiesysteem. Zie voor meer informatie Bijlage 2, Aanvullingen MER Wind Diemen (pag. 226).
- Document management: de partiële herziening willen we als addendum aan het huidige document hangen. Daar waar in de omgevingsvisie teksten en kaarten wijzigen, plaatsen we opvallende tekens (zie voorbeeld hiernaast) die dit duidelijk maken, met verwijzingen naar het addendum. Bij de eerstvolgende 'grote update' van de omgevingsvisie worden de wijzigingen dan netjes in de nieuwe teksten en in de kaarten verwerkt.

MER Wind Diemen (Bijlage 2)

Voor een weloverwogen besluit of en zo ja, waar windturbines gerealiseerd mogen worden, zijn de milieueffecten nader in kaart gebracht middels de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.). Adviesbureau Antea Group heeft het MER in opdracht van de gemeente opgesteld. Naast de ondersteuning van besluitvorming dient het milieueffectrapport (MER) als juridische basis voor mogelijke vervolgtrajecten. De start van de m.e.r.-procedure begon in 2022 met het opschrijven van een onderzoeks- en beoordelingskader in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het college is op 23 januari 2023, na een zienswijzenprocedure, akkoord gegaan met de NRD. Op basis daarvan zijn onderzoeken gedaan en is een Concept MER opgesteld. Het Concept MER heeft van 8 december 2023 t/m 31 januari 2024 ter inzage gelegen, samen met de Ontwerp partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie. De uitkomsten zijn verwerkt in een Nota van zienswijzen behorende bij Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 (Bijlage 5). De onafhankelijke commissie MER heeft het MER getoetst en adviezen en aanbevelingen gegeven (Bijlage 3). Deze zijn opgenomen in de Aanvulling op het MER Wind Diemen (onderdeel van Bijlage 2). Zo ontstond het definitieve MER dat nu aan de raad ter instemming wordt aangeboden.

In het Concept MER zijn de vier wind-zoekgebieden eerst afzonderlijk onderzocht. Daarna zijn vier verschillende 'alternatieven' of opstellingsvarianten gevormd waarvoor de effecten van windturbines in twee, drie of vier zoekgebieden tegelijk zijn onderzocht. De vier wind-zoekgebieden vormen samen het alternatief 1 (maximale opwek).

Voor plannen met windturbines is een MER wettelijk verplicht. Het voorstel van het college aan de raad voor het verankeren van de vier wind-projectgebieden in de omgevingsvisie is in belangrijke mate gebaseerd op dit onderzoek.

Advies van de Commissie MER (Bijlage 3)

De onafhankelijke Commissie MER heeft het MER getoetst en op 14 februari 2024 haar [toetsingsadvies](#) gepubliceerd. Hierin adviseert zij om in een aanvulling op het MER, voordat een besluit over de partiële herziening van de omgevingsvisie wordt genomen, een aantal onderwerpen te verdiepen, dan wel uitgebreider te bekijken. Het gaat om de volgende punten:

- o Bijdrage aan de doelstelling;
- o Milieueffecten van zonneparken;
- o Vergunbaarheid effecten op natuur;
- o Regionale overwegingen alternatieven;
- o Aantal turbines in zoekgebieden A en B;
- o Natuur: navolgbaarheid conclusies over natuur en effecten die niet verschillen tussen de zoekgebieden;
- o Windturbines als toevoeging aan een dynamisch landschap.

De gemeente heeft ervoor gekozen om alle adviezen en een groot deel van de aanbevelingen op te volgen. Deze zijn verwerkt door Antea Group. Dit heeft geleid tot het document 'Aanvulling MER Wind Diemen' dat als bijlage is toegevoegd aan het MER Wind Diemen.

Aanvulling MER Wind Diemen (onderdeel van Bijlage 2)

De Aanvulling MER Wind Diemen is te vinden in een bijlage bij het MER Wind Diemen (Bijlage 2 van dit raadsvoorstel). In dit document leest u hoe de adviezen en aanbevelingen van de Commissie MER zijn verwerkt. Belangrijke thema's die in het document aan de orde komen:

- Bijdrage van windturbines aan de Diemense doelstelling om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn.
- Vergelijking van het potentieel van wind- zonne-energie in Diemen.
- Rol van wind in het energiesysteem.
- Windplannen van Amsterdam in de Diemerscheeg en regionale samenwerking.
- Beschikbaarheid van relatief kleine windturbines en financiële haalbaarheid (businesscase).
- Aanvullende informatie over (laagfrequent) geluid en slagschaduw.
- Aanvullende informatie over effecten op natuur en landschap.
- 'Passende beoordeling' i.v.m. nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
- Visualisaties: vanaf een achttal zichtpunten zijn beelden gemaakt waarin we zien hoe de vier windturbines in het landschap staan.

Advies zoekgebieden zonne-energie voor vervolgaanpak (Bijlage 4)

Ter onderbouwing van het onderdeel 'zonne-energie' in de partiële herziening hebben we met de experts van de gemeente het Advies zoekgebieden zonne-energie voor vervolgaanpak opgesteld. In dit advies zetten we alle kennis over de Diemense zon-zoekgebieden op een rij. Vervolgens beoordelen we aan de hand van de Zonneladder Diemen of het verstandig is om er daadwerkelijk grootschalig zonnepanelen te plaatsen. De conclusie is dat twee van de oorspronkelijk zes RES zon-zoekgebieden kunnen worden aangewezen voor een vervolgaanpak. Dit zijn de zon-zoekgebieden 'Spoordriehoek' en 'Gooiseweg'. Ook bij de A1 en de A9, in de gebieden van de Energieroute Noord-Holland, willen we grootschalige zonne-energie mogelijk maken.

De [Energieroute NH](#) (zon langs snelwegen) is het grootste zonne-project van Diemen en kan met circa 10 hectare aan zonnenvelden en 1900 strekkende meter aan zon op geluidsschermen 11 GWh per jaar leveren, 8% van het Diemense elektriciteitsgebruik. Het project bevindt zich in de planfase waarin we toewerken naar een provinciaal projectbesluit. Volgens het Plan van Aanpak voor de planfase kan een zonnepark vanaf eind 2027 worden gerealiseerd.

Alle zon-zoekgebieden ziet u op de kaart op pagina 2 van dit raadsvoorstel.

Het voorstel van het college aan de raad voor het verankeren van de zon-projectgebieden in de omgevingsvisie is in belangrijke mate gebaseerd op dit onderzoek.

Kanttekeningen

- De Spoordriehoek is in eigendom van een private partij. Een ontwikkelaar had toestemming van de eigenaar gekregen om met de gemeente in gesprek te gaan over de realisering van een zonnenveld. Dit gesprek is in april 2024 stopgezet door de initiatiefnemer i.v.m. onvoldoende duidelijkheid vanuit de grondeigenaar. Hoe het verder gaat is op dit moment onbekend.
- De gebieden bij de Gooiseweg zijn in eigendom van de gemeente Diemen. Ze zijn relatief klein en de afstand tussen de twee knooppunten is groot. De kans dat hier een commercieel zonnenveld ontwikkeld kan worden is daarom klein. Er ligt wel een mogelijkheid om in de gebieden stroom op te wekken voor lokaal gebruik.

Nota van zienswijzen behorende bij Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 (Bijlage 5)

Op 28 november 2023 is de 'Ontwerp partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie' samen met het Milieueffectrapport (MER) wind Diemen door het college vrijgegeven voor zienswijzen. Tot en met 31 januari 2024 kon eenieder een mening geven over de partiële herziening en de achterliggende analyses en onderzoeken. Er kwamen 90 zienswijzen binnen.

We weten niet van elke zienswijze uit welke gemeente deze komt. Maar 16 zijn afkomstig uit Diemen en 35 uit Weesp (waarvan 14 uit Weespersluis). Ook uit Driemond, Gooise Meren (Muiden) en IJburg kwamen enkele zienswijzen binnen.

15 zienswijzen zijn gestuurd namens organisaties:

- Vrienden van het Diemberbos
- Klimaatraad Diemen
- Energiecoöperaties: Windvogel/ Diemer Wind, WattNu, Weesp Duurzaam
- Natuurmonumenten, St Flora en Faunabescherming, Vogelwerkgroep Amsterdam
- Tuinverenigingen Frankendael en Linnaeus
- Gemeentebesturen: Gooise Meren, De Ronde Venen, Amsterdam
- Rijkswaterstaat
- Dorpsraad Driemond
- Vijf partijen van de bestuurscommissie Weesp hebben gezamenlijk een zienswijze gestuurd

Het leeuwendeel van de zienswijzen heeft betrekking op het MER Wind Diemen en is afkomstig van mensen die bezorgd zijn over de komst van windturbines. In 16 zienswijzen wordt positief gereageerd op de plannen.

Belangrijke thema's waarover veel zienswijzen zijn ingediend:

- Gezondheidseffecten van windturbines (vooral door geluid)
- Effecten op natuur en landschap
- Ontwikkeling van de nieuwbouwwijk Weespersluis

De Nota van zienswijzen behorende bij Partiele herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 bevat aan het begin een thematische samenvatting van de zienswijzen en de reactie van de gemeente.

Wijzigingen op grond van de zienswijzen

In de zienswijzen 39.2 en 48.6 wordt de gemeente opgeroepen om haar eisen ten opzichte van 'lokaal eigendom' steviger neer te zetten. Het college stelt voor om hierop in te gaan en de Ontwerp partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie op drie punten tekstueel aan te passen. Dit leidt tot de volgende tekst:

"Als onderdeel van een goed participatietraject voor zonne- en windparken **eist** de gemeente dat een initiatiefnemer mogelijkheden zoekt om de omgeving mee te laten profiteren. De gemeente **gaat hierbij uit van** minimaal 50% deelname van **inwoners uit Diemen en omliggende gemeenten** in de vorm van (energie)coöperaties en/of gebiedsfondsen."

Zie de Partiele herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie (Bijlage 1) voor een volledig overzicht van alle wijzigingen.

Er is een risico dat indieners van zienswijzen niet tevreden zijn met het antwoord van de gemeente. In die gevallen gaat de gemeente een verhelderend gesprek niet uit de weg.

Verbinding met andere onderdelen

Maatschappelijk effect

Met dit besluit legt de raad een basis om in de toekomst substantieel te kunnen bijdragen aan de regionale en lokale energie- en klimaatdoelstellingen. Het besluit draagt bij aan de uitvoering van het coalitieakkoord 2022-2026, Diemen met elkaar en voor elkaar. Daarin staat dat de gemeente een substantiële bijdrage wil leveren aan het opwekken van meer duurzame energie. Ook aan de volgende punten uit het coalitieakkoord wordt met dit voorstel uitvoering gegeven:

- Het proces van de Regionale Energie Strategie (RES) wordt voortgezet: stap voor stap wordt nader onderzocht of er in Diemen mogelijkheden zijn voor windturbines en zonnevelden.
- Er wordt uitgezocht of dit verantwoord kan voor mens en natuur.
- Er wordt gekeken naar de impact van de bij windmolens of zonnevelden behorende infrastructuur, denk aan de aanleg van bouwwegen of het realiseren van kabeltracés.
- Er wordt onderzocht hoe minimaal 50% lokaal eigenaarschap bij grootschalige energieprojecten kan worden vormgegeven.

Financieel

Dit raadsvoorstel leidt niet tot financiële risico's voor de gemeente.

De kosten voor het m.e.r.-traject en andere onderzoeken zijn al betaald. In de gemeentelijke begroting is voor de gehele coalitieperiode budget opgenomen voor de uitvoering van de RES. In 2024, 2025 en 2026 gaat het om jaarlijks € 75.000,-. Daarnaast is in de begroting t/m 2026 jaarlijks € 60.000,- opgenomen voor de begeleiding van aan de RES gekoppelde projecten.

Juridisch

Wind

Het is bij wet verplicht dat een MER wordt gekoppeld aan een ruimtelijk besluit. Dit kan een Omgevingsplan zijn, maar ook een plan op een hoger abstractieniveau zoals een Omgevingsvisie. Omdat er nu nog geen concreet plan wordt beoogd, maar er juist kaders worden gecreëerd om al dan niet de opwek van windenergie mogelijk te maken, is het MER Wind Diemen gekoppeld aan de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie, vast te stellen door de gemeenteraad. De voorgestelde wijziging van de Omgevingsvisie Diemen 2040 houdt in dat er 'projectgebieden' komen waarvoor de gemeente planologische medewerking en ondersteuning aanbiedt.

Zon

het Besluit m.e.r. beschrijft voor welke activiteiten een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Dit is niet van toepassing op zonnevelden. De voorgestelde wijziging van de Omgevingsvisie Diemen 2040 houdt in dat ook de zon-'zoekgebieden' worden geconcretiseerd tot 'projectgebieden'. Als onderbouwing hiervoor dient het ambtelijke Advies zoekgebieden zonne-energie voor vervolgaanpak.

Overgangsrecht Omgevingswet

- Het ontwerp van de partiële herziening van de Omgevingsvisie is vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 ter inzage gelegd. Hierdoor blijft het oude recht van toepassing (artikel 4.9, lid 4, van de Invoeringswet Omgevingswet).
- Een nieuwe IMRO code is nodig voor identificatie van de omgevingsvisie, bijvoorbeeld om deze beschikbaar te stellen via het nationale Omgevingsloket. Voor het verdere proces is het noodzakelijk om deze bij dit raadsbesluit vast te leggen als volgt:
 - De Omgevingsvisie Diemen 2040 heeft de identificatie NL.IMRO.0384.omgevingsvisie2040-VG01
 - De herziene omgevingsvisie gaan we publiceren onder NL.IMRO.0384.omgeving2040herz1-VG01

Duurzaamheid

Het voorstel draagt bij aan de energietransitie in de gemeente Diemen. Het betreft een uitwerking van de RES en draagt bij aan de invulling van ambities uit de Duurzaamheidsagenda 2020-2025:

- 2040 fossiel-onafhankelijke gemeente;
- 49% CO²-reductie in 2030, 90% in 2050;
- 2030 klimaat neutrale gemeentelijke organisatie.

Communicatie

Na vaststelling van dit voorstel door de gemeenteraad zal hierover uitgebreid worden gecommuniceerd. De kernboodschap: Diemen zet een belangrijke stap voorwaarts in de transitie naar duurzame energie. Na zorgvuldige overweging en diverse onderzoeken, kondigt het college aan dat het de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie formeel wil vastleggen als projectgebieden in de Omgevingsvisie Diemen 2040. Deze herziening van de omgevingsvisie is een cruciale mijlpaal in het realiseren van onze ambitie om in 2040 niet meer afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen.

Concreet omvat de communicatie de volgende uitingen:

- Er zal een persbericht worden gepubliceerd.
- Er zal er een digitale energietransitie nieuwsbrief worden verstuurd om de geïnteresseerde doelgroep op de hoogte te stellen.

In verband met de partiële herziening wordt een groot aantal documenten gepubliceerd. Op 4 juni 2024 vindt er een bijpraatsessie voor raadsleden plaats waarin we uitleggen waar alle documenten over gaan.

Alle relevante documenten zullen beschikbaar worden gesteld via de gemeentelijke website (www.diemen.nl/res).

Participatie

Wind

Op 20 september 2022 heeft het college kennisgenomen van het communicatie- en participatieplan behorende bij het m.e.r.-traject rond windenergie. Met drie bewonersavonden en drie rondetafelgesprekken vooraf, halverwege en bij vaststelling van het MER is de informatievoorziening en betrokkenheid van belanghebbenden rond het windenergie-traject geborgd.

Zon

Het zonne-project met de grootste impact is de Energieroute Noord-Holland. Op 8 maart 2023 is het college akkoord gegaan met het apart participatieplan voor dit project. Dit plan is volledig uitgevoerd in de verkenningfase. Voor de aankomende planfase (vanaf 2024) zal er een nieuw participatieplan worden opgesteld.

Uitvoering en vervolg

Aan dit raadsvoorstel inclusief bijlagen hebben meegewerkt: Antea Group (MER), de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Liander en diverse gespecialiseerde bureaus. Bij de gemeente hebben experts van de teams Ruimtelijk Beleid, Infra en Projecten meegewerkt. De juridische paragraaf is nagekeken door Juridische Zaken. Tenslotte is het team Communicatie doorlopend betrokken bij tactische overwegingen rond wind- en zonne-energie.

Met dit raadsbesluit eindigt een traject van meerdere jaren waarin stapsgewijs is toegewerkt naar een concretisering van de RES zoekgebieden. Hierna komen we in een nieuwe fase terecht waarin in samenwerking met alle betrokkenen zal moeten worden gekeken naar de mogelijkheden voor het realiseren van grootschalige energieprojecten in Diemen. De samenwerking met buurgemeenten, de provincie en de grondeigenaren (met name met Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat) zal daarin een grote rol spelen. Ook zal het gesprek met energiecoöperaties uit Diemen en omliggende gemeenten worden geopend met het doel om de gemeentelijke eisen rond minimaal 50% lokaal eigendom nader vorm te geven.

Bijlagen

Bijlage 1 - Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie

Bijlage 2 - MER Wind Diemen (Antea Group)
(incl. Aanvulling MER Wind Diemen)

Bijlage 3 - Advies Commissie MER

Bijlage 4 - Advies zoekgebieden zonne-energie voor vervolgaanpak

Bijlage 5 - Nota van zienswijzen behorende bij Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040

Bijlage 6 - Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom (RHDHV)

Bijlage 7 - Notitie financiële haalbaarheid (Pondera)

Bijlage 8 - Radarhinderonderzoek (TNO)

Bijlage 9 - Risicoanalyse nadeelcompensatie (geheim)

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris,
G.T. Wildeman

de burgemeester,
E. Boog

Raadsbesluit, gewijzigd na amendement

Onderwerp: Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 21 mei 2024,

Overwegende:

Dat ten behoeve van de partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 een Milieueffectrapport Wind Diemen is opgesteld en ter visie is gelegd met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen;

Dat de Commissie MER advies heeft uitgebracht over het Milieueffectrapport Wind Diemen;

Dat naar aanleiding van dit advies een Aanvulling op het MER Wind Diemen is opgesteld;

Dat ten behoeve van de partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 een Advies zoekgebieden zonne-energie voor vervolgaanpak is opgesteld;

Dat de ontvangen zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in de Nota van zienswijzen behorende bij Partiële herziening Omgevingsvisie Diemen 2040;

Besluit

De Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie vast te stellen, met dien verstande dat in paragraaf 3.2.3. na "[...] en zal dit onder de geldende normen moeten vallen." de volgende zin wordt toegevoegd:

Tijdens het verdere proces wordt er expliciet aandacht besteed aan een goede klachtenprocedure en -afhandeling voor wanneer de windturbines daadwerkelijk operationeel zijn.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 27 juni 2024,

De voorzitter,

De griffier,

Raadsvergadering d.d.	27-6-24
☐ Voor kennisgeving aangenomen	
☒ Zonder hoofdelijke stemming aldus besloten	